

Ametnikueetika nõukogu koosolek

PROTOKOLL

Toimumiskoht: Suur-Ameerika 1, Tallinn

Toimumisaeg: 11.09.2026; algus kell 10.00, lõpp kell 12.00

Juhatas: Külli Taro (eetikanõukogu esimees)

Protokollis: Liis Lepik

Võtsid osa: Heiki Sibul, Airi Mikli, Jüri Mölder, Aive Pevkur, Ott Lumi

Puudus: Ulla Saar, Kaur Kajak

Kutsutud: Karin Madisson (Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekanstsler), Hedi Arukase (Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi töö ja võrdsuse asekanstsler)

PÄEVAKORD:

1. Ametnikueetika testküsimused
2. Ametnikueetika nõukogu roll pöörduste kitsaskoha lahendamisel
3. Korruptsiooniteemaliste kaasuste eetikaküsimused

1. Ametnikueetika testküsimused

15.05.2026 koosolekul asus ametnikueetika nõukogu seisukohale, et soovib panustada tippjuhtidele süsteemsete koolituslahenduste loomisesse eetika valdkonnas. Ametnikueetika nõukogu esimees valmistas ette eetikateemalised testküsimused, mida oleks võimalik tippjuhtide kompetentsikeskusele jagada. Toimus eetikateemaliste testküsimuste üle arutelu ja analüüs. Laiem arutelu toimus rollikonfliktide ning ametnike väljendusvabaduse üle, millest tulenes mõte arutada üle eetikanõukogu vastavas juhendis sätestatud põhimõtted.

Eetikanõukogu leppis eetikateemalistes testküsimustes kokku. Eetikanõukogu sekretär vormistab testküsimused vastavalt eetikanõukogu suunistele ning seejärel suhtleb tippjuhtide kompetentsikeskusega nende kasutuselevõtmise teemal. Järgmisel nõukogu koosolekul avatakse arueluks eetikanõukogu juhend ametnike väljendusvabaduse hea tava kohta.

2. Ametnikueetika nõukogu roll pöörduste kitsaskoha lahendamisel

Riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon valmistas ette korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu pöörduste efektist tulenevate riskide maandamiseks. Eelnõu ei pärvinud Vabariigi Valitsuse toetust, kuid Vabariigi Valitsus tõdes, et pöörduste efekt vajab arutamist ja võimalikku õiguslikku regulatsiooni. Üks võimalik regulatiivne lahendus oleks anda ametnikueetika nõukogule täiendav ülesanne iga üksikjuhtumi korral otsustada konkurentsikeelu kohaldamine.

Eetikanõukogu on oma varasematel kohtumistel korduvalt rõhutanud pöörduste efekti võimalikke ohte ja näinud ette, et ametikohajärgsed tegevuspiirangud tuleks efektiivsemalt reguleerida. Piirangute ja kohustuste sätestamisel on oluline sätestada ka toimiv elluviimismehhanism ning vajadusel sanktsioon juhuks, kui neid ei täideta.

Eetikanõukogu toetab pöörduste efekti temaatikaga tegelemist ja on valmis kaasuma lahenduse väljatöötamisse, olgu see siis regulatiivsel või muul viisil. **Eetikanõukogu ei toeta sellist regulatiivset lahendust, kus eetikanõukogu hakkaks otsustama nn jahtumisperioodi piirangute rakendamise üle konkreetsetel juhtumitel.** Selliseid näiteid on teistes riikides olemas, kuid need ei ole olnud tõhusaim lahendus. Seda esiteks põhjusel, et huvide konflikti vältimine on osa juhtimisest ning juhtimisotsused ja -vastutus peab jääma asutusele endale. Seda vastutust ei tohiks lükata ühelegi välisele organile. Ka vajalik info otsustamiseks on asutuses endas. Eetikanõukogul ei oleks ka ressursi sellise otsustusorganina tegutseda, sh tegeleda võimalike kohtuvaidlustega. Eetikanõukogu on nõuandva organina valmis alati aitama kaalutlusi läbi mõelda.

3. Korruptsiooniteemaliste kaasuste eetikaküsimused

Arutati viimase aja korruptsiooniteemaliste kaasuste üle eesmärgiga näha, kas kaasustest tõusetuvad lisaks ka ametnikueetika temalised küsimused, mis vajaksid eetikanõukogu tähelepanu ja adresseerimist. Arutelu pinnalt tekkis arusaamine, et konkreetselt ametnikueetikaga seonduvaid kaasuseid on pigem vähe ja meediast läbikäinud korruptsioonikaasuste puhul on enamikel juhtudel tegu isikutega, kellele ametnikueetika ei laiene ja/või tehtud teod kvalifitseeruvad korruptsioonivastase seaduse või mõne muu seaduse rikkumiseks, mitte niivõrd eetiliseks küsimuseks.

Eetikanõukogu leppis kokku, et järgmine koosolek toimub 27.11.2026 kell 15.00-17.00.

Külli Taro

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Lepik

Protokollija

(allkirjastatud digitaalselt)